

Veelkleurig Grijs

Nota Integraal Lokaal Ouderenbeleid

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Demografische ontwikkelingen	5
Doelstellingen Integraal ouderenbeleid gemeente Borger-Odoorn	7
Voorzieningen welzijn	8
Voorzieningen wonen	13
Voorzieningen zorg	18
Voorzieningen inkomen	22
Voorzieningen verkeer	25
Voorzieningen veiligheid	28
Uitvoering actiepunten	31

Inleiding

Opdracht

In de Beleidsregels Welzijn 2000-2004 is vastgelegd dat er integraal lokaal ouderenbeleid ontwikkeld moet worden in de gemeente Borger-Odoorn.

De bedoeling hiervan is om in kaart te brengen welke voorzieningen er voor ouderen aanwezig zijn in de gemeente Borger-Odoorn, wat er ontbreekt en wat verbeterd moet worden.

Essentieel bij het opstellen van het gemeentelijk ouderenbeleid is het integraal werken.

Het verbeteren van de onderlinge samenhang en afstemming van voorzieningen moet als een rode lijn door het beleid lopen.

Begin 2001 heeft de gemeente een Plan van Aanpak vastgesteld inzake het opstellen van de Nota Integraal Lokaal Ouderenbeleid.

In dit Plan van Aanpak is opgenomen dat er een klankbordgroep zal worden ingesteld voor het opstellen van de concept-hoofdstukken.

Het gemeentebestuur van Borger-Odoorn stelt uiteindelijk de nota vast.

Klankbordgroep

De samenstelling van de klankbordgroep is als volgt :

Mevrouw J. Schuurman	vertegenwoordiging ouderen
Mevrouw I. Smid	vertegenwoordiging ouderen
De heer A. Slijm	vertegenwoordiging ouderen
De heer J. van Eeden	vertegenwoordiging ouderen
Mevrouw W. Pama	medewerker ouderenbeleid Stichting Welzijn Borger-Odoorn

Omschrijving ouderenbeleid

Onder ouderenbeleid wordt verstaan dat deel van het gemeentelijk beleid dat specifiek gericht is op inwoners van de gemeente Borger-Odoorn van 50 jaar en ouder.

Werkwijze

De hoofdstukken van de nota zijn integraal totstandgekomen. Naast de afdeling OCSW hebben de afdelingen Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (hoofdstuk wonen), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hoofdstuk inkomen en arbeid), Openbare Werken en Groen (hoofdstuk verkeer) bijdragen geleverd.

In de nota wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de dubbele vergrijzing van de bevolking van de gemeente Borger-Odoorn.

Onder dubbele vergrijzing wordt verstaan de toename van het aantal ouderen in het algemeen en de stijging van het aantal hoogbejaarden in het bijzonder.

Een maatschappelijke ontwikkeling is dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.

De voorzieningen op het terrein van welzijn, wonen en zorg moeten hierop worden aangepast.

Voor de inventarisatie van bestaande voorzieningen is ook informatie ingewonnen bij derden.

De lijst van knelpunten is totstandgekomen uit contacten met ouderenorganisaties en individuele ouderen.

De hoofdstukken van de nota zijn behandeld in de klankbordgroep en worden ter advisering voorgelegd aan de Seniorenraad Borger-Odoorn.

In de nota zijn beleidsvoorstellen geformuleerd waarop :

- besluitvorming kan plaatsvinden
- uitvoering kan worden gebaseerd

Per actiepoint wordt aangegeven wat de financiële consequenties zijn, hoe de financiële dekking is en in welk jaar de activiteit wordt uitgevoerd.

Tevens is aangegeven in hoeverre de uitvoering van de actiepunten een directe gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft ofwel dat de gemeente in een regierol andere instanties moet benaderen voor het ondernemen van actie.

Titel

De nota heeft als titel meegekregen “ Veelkleurig Grijs “ om aan te geven dat er een grote verscheidenheid is binnen de groep ouderen.

Jonge senioren hebben behoefte aan andere voorzieningen dan de oudere senioren.

Er zal een veelvorming aanbod van voorzieningen moeten komen om recht te doen aan de vragen van de diverse groepen senioren.

Evaluatie

In de nota is een groot aantal aanbevelingen opgenomen.

De gemeente zal in overleg met de Seniorenraad periodiek nagaan welke aanbevelingen/actiepunten zijn gerealiseerd en welke niet en wat de oorzaken zijn geweest van het niet realiseren van de aanbeveling.

Op deze manier kan worden gewaarborgd dat concreet uitvoering wordt gegeven aan de beleidsvoornemens van de Nota Lokaal Ouderenbeleid .

Hoofdstuk 2

Demografische ontwikkelingen

Nederland vergrijst en hiermee dus ook bijna elke gemeente. Een eeuw geleden was 6% van de bevolking 65 jaar of ouder. Dit percentage is inmiddels gestegen tot 13,6, te weten ruim 2 miljoen Nederlanders.

In 2018 zullen drie miljoen mensen 65+ zijn en dat is dan 18% van de bevolking.

Drenthe is één van de sterkst vergrijzende provincies in ons land. Eén van de redenen hiervan is de migratie van ouderen naar Drenthe, het zogenoemde Drenthenieren.

De verwachting is dat omstreeks 2035 1 op de 3 inwoners van Drenthe ouder zal zijn dan 65 jaar.

Binnen de groep ouderen is het met name de groep 75+ die qua aantal toeneemt.

De prognose is dat de groep 75+ in 2010 met 40% zal zijn gestegen (dubbele vergrijzing).

Het percentage inwoners van 75 + in onze gemeente was in 2000 6,1%. In de bevolkingsprognose Drenthe, januari 2001, wordt geraamd dat het percentage in 2015 zal zijn gestegen tot 7,8%. Een procentuele toename van 31,3 %.

Verdeling 50+ ers en 65+ ers over de gemeente, datum 31 december 2004

dorp	50 +		65+		75+	
	aantal	percentage	aantal	percentage	aantal	percentage
Exloo	784	41,3	355	19,7	134	7,4
Odoorn	886	47,8	455	24,5	248	13,4
Valthe	460	37,3	169	13,7	46	3,7
Klijndijk	276	33,5	90	10,9	29	3,5
Odoornerveen	147	33,3	46	10,4	11	2,5
Eeserveen	70	45,1	25	16,1	2	1,3
Exloërveen	29	27,4	8	7,5	2	1,9
1° Exloërmond	119	29,9	34	8,5	7	1,8
2° Exloërmond	835	35,0	300	12,6	111	4,7
Valthermond	1127	32,5	415	12,0	143	4,1
2 e Valthermond	34	38,0	10	9,7	1	1,0
Zandberg	30	50,0	9	15,0	3	5,0
Bronneger	57	50,4	17	15,0	5	4,4
Bronnegerveen	36	38,7	9	9,7	3	3,2
Buinen	267	32,1	101	12,2	35	4,2
Buinerveen	151	36,3	47	11,3	17	4,1
Drouwen	218	44,5	74	15,1	32	6,5
Drouwenermond	204	35,7	52	9,1	13	2,3
Drouwenerveen	97	36,7	24	9,1	11	4,2
Ees	165	43,5	65	17,1	20	5,3
Eesergroen	57	38,8	21	14,3	5	3,4
Ellertshaar	5	14,7	3	8,8	0	0
Nieuw-Buinen	1614	32,1	648	12,9	244	4,8
Westdorp	57	42,2	18	13,3	9	6,6
Borger	2252	45,1	1109	22,2	564	11,3
Totaal	9977	37,9	4104	15,6	1695	6,4

Het aantal inwoners van de gemeente Borger-Odoorn is 26.325.

Uit deze statistieken blijkt dat met name in de dorpen Odoorn en Borger procentueel veel 50 en 65 plussers wonen.

Het hoge percentage ouderen in Borger, Odoorn en in mindere mate Nieuw-Buinen heeft o.a. te maken met de aanwezigheid van zorgcomplexen (Zorgcentrum De Paasbergen in Odoorn, Zorgcentrum De Hoven in Borger en de Wanne in Nieuw-Buinen) en een aantal appartementencomplexen voor senioren.

Verder vervullen beide dorpen een centrumfunctie voor de regio vanwege de vele voorzieningen.

De vergrijzing van de bevolking van de gemeente Borger-Odoorn heeft gevolgen voor tal van beleidsterreinen.

Uit gegevens van het project Seniorenvoorlichting en de GGD komt met name naar voren dat het sociaal isolement van ouderen een groot probleem is of wordt.

Het welzijnswerk met zijn recreatieve en ontmoetingsactiviteiten kan er voor zorgen dat ouderen de nodige contacten opdoen.

Hoofdstuk 3

Doelstellingen integraal ouderenbeleid gemeente Borger-Odoorn

In de Beleidsregels Welzijn 2004-2008, hoofdstuk ouderenwerk, zijn doelstellingen geformuleerd voor een integraal ouderenbeleid.

De hoofddoelstelling van het ouderenbeleid is :

“ het bevorderen van het zelfstandig wonen en functioneren van ouderen “

Rekening moet worden gehouden met de volgende uitgangspunten :

- **zelfstandigheid en activering:** behoud en bevordering van de eigen zelfstandigheid en maatschappelijke deelname staat voorop
- **afstemming :** verbetering van onderlinge afstemming en samenhang van voorzieningen, ook op andere dan de traditionele welzijnsterreinen
- **bereikbaarheid :** voorzieningen dienen zo dicht mogelijk bij de voordeur geleverd te kunnen worden
- **proportionaliteit :** altijd dient gekozen te worden voor de “ lichtste “ effectieve voorziening, dat wil zeggen die voorziening waarbij de eigen zelfstandigheid en onafhankelijkheid het grootst blijft.
- **participatie :** betrokkenheid van ouderen(organisaties) bij de totstandkoming van het beleid

In het bestuursprogramma van de gemeente Borger-Odoorn 2002-2006 wordt sterk ingezet op de bereikbaarheid van de zorg. De zorg zal naar de mensen moeten worden gebracht in plaats van de mensen naar de zorg.

Bij de uitwerking van de toekomstige plannen ouderenhuisvesting wordt gekozen voor een goede combinatie van wonen, welzijn en zorg.

Op verschillende plekken in de gemeente moeten diverse vormen van zorg worden aangeboden. Te denken valt daarbij aan zaken als zorg- en/of dienstensteunpunten en (para) medische centra. Waar mogelijk gekoppeld aan andere voorzieningen.

Hoofdstuk 4

Voorzieningen Welzijn

Omschrijving

Onder welzijnsvoorzieningen voor ouderen vallen met name de sociaal-culturele activiteiten, zoals : sozen, groepen Meer Bewegen voor Ouderen, koren, toneelgroepen, dansgroepen, handwerkgroepen etc.

Verder activiteiten/voorzieningen als Senioren Informatie Punt, Ouderenadviseur en Seniorenvoorlichting.

De Stichting Ouderen Activiteiten Borger-Odoorn (STOA) is de koepelorganisatie van een 60-tal ouderengroepen.

De Stichting Welzijn Borger-Odoorn geeft ondersteuning , begeleiding, informatie en advies aan ouderenorganisaties, alsmede aan individuele ouderen. Tevens ontwikkelt de SWBO nieuwe projecten op het terrein van het welzijnswerk voor ouderen, zoals het Senioren Informatie Punt, Ouderenadvies en Seniorenvoorlichting.

De SWBO richt zich op het welzijn van inwoners, hoewel er raakvlakken zijn en samenhang is met wonen en zorg.

Het welzijnsbeleid voor ouderen van de SWBO omvat drie doelen, te weten:

1. maatschappelijke activering van ouderen (Sociaal Cultureel Werk)
2. sociale preventie voor ouderen (Senioren Informatie Punt, Seniorenvoorlichting)
3. persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening (Dagcentrum, Ouderenadvies)

De ouderenbonden in de gemeente hebben als eerste doel belangenbehartiging van ouderen, maar organiseren tevens welzijnsactiviteiten voor hun leden, zoals thema-bijeenkomsten.

Huidig Beleid

Het welzijnswerk is begin tachtiger jaren gedecentraliseerd van het rijk en de provincie naar de gemeenten.

Rijks- en provinciaal beleid is derhalve niet of nauwelijks van toepassing op de uitvoering van de welzijnsactiviteiten voor ouderen.

In de Beleidsregels Cultuur en Welzijn 2004-2008 , onderdeel ouderenwerk, is het gemeentelijk beleid op dit terrein vastgelegd.

De hoofdlijnen van het beleid zijn :

Ouderenwerk heeft tot doel ouderen langer zelfstandig en volwaardig aan de samenleving te laten deelnemen. Het ouderenwerk is voor ouderen van belang uit een oogpunt van maatschappelijke participatie. Het schept de voorwaarden om sociale contacten te onderhouden, langer actief te blijven en de tijd zinvol te besteden.

Welzijnswerk voor ouderen richt zich op mensen vanaf 50 jaar.

De totstandkoming van de koepelorganisatie de Stichting Ouderenactiviteiten Borger-Odoorn wordt gezien als een positieve ontwikkeling. Op deze manier is een krachtige organisatie voor het ouderenwerk in onze gemeente ontstaan.

De gemeente heeft een regierol ten aanzien van het ontwikkelen van nieuw beleid op het gebied van het ouderenwerk.

De Stichting Welzijn Borger-Odoorn heeft de taak de STOA beroepsmatig inhoudelijk te ondersteunen bij de uitvoering van de activiteiten.

De SWBO kan de STOA met name ondersteunen bij het vernieuwen van het aanbod van sociaal-culturele activiteiten.

De toename van het aantal ouderen en hoogbejaarden heeft gevolgen voor de inhoud van het ouderenbeleid.

Het ouderenbeleid kan zich niet meer alleen richten op traditionele welzijnsaspecten. Ook de terreinen huisvesting, gezondheidszorg, sport en recreatie, verkeer en vervoer, educatie, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, economie en sociale zaken zijn bij een integraal ouderenbeleid aan de orde. Het verbeteren van de onderlinge samenhang en afstemming tussen de voorzieningen voor ouderen is daarbij van groot belang.

Participatie van ouderen is daarbij absoluut noodzakelijk. In samenspraak met de ouderenorganisaties en de seniorenraad zal het integraal ouderenbeleid de komende jaren verder vorm worden gegeven. Ouderenwerk wordt een speerpunt van het gemeentelijk welzijnsbeleid.

Gewenste richting/integrale aanpak

In het onderzoeksrapport “ Modernisering ouderenzorg, ook welzijn “ van de Stichting Toegepaste Gerontologie van de Vrije Universiteit in Amsterdam is de functie van het welzijn in het kader van een brede ouderenzorg nader onderzocht. In het onderzoek wordt met name inhoudelijk ingegaan op de functies die het welzijnswerk kan vervullen voor ouderen.

Kernfuncties welzijnswerk voor ouderen

Als drie kernfuncties van het welzijnswerk worden genoemd :

- maatschappelijke activering
- sociale preventie
- persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening

Maatschappelijke activering

Maatschappelijke activering van ouderen heeft tot doel mensen in de derde levensfase (de periode van de leeftijd 60/65 jaar tot de leeftijd van 75 jaar) meer te betrekken in het maatschappelijk leven. Het streven is gericht op onder meer een grotere deelname aan vrijwilligerswerk en het stimuleren van ouderen om activiteiten te ondernemen.

Ouderen moeten actief blijven o.a. door deel te nemen aan activiteiten ouderenwerk.

Deelname aan welzijnsactiviteiten schept de mogelijkheid tot het versterken van sociale contacten

Sociale preventie

Sociale preventie moet voorkomen dat ouderen in de vierde levensfase (de periode na het bereiken van de leeftijd van 75 jaar) in de problemen komen.

Het beleid is gericht op het voorkomen van maatschappelijke uitsluiting, het verwerken van verlieservaringen en het bevorderen van zingeving, alsmede het versterken van het vermogen tot de eigen regievoering in zelfstandige woonsituaties.

Middelen zijn voorlichting en informatie, cursussen en activiteiten ter bevordering van sociale netwerken.

Persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening

Deze kernfunctie richt zich vooral op mensen in de vierde levensfase. Signalen met betrekking tot problemen en vragen op lichamelijk, psychisch en sociaal terrein worden omgezet in concrete hulp. Doel is ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren dan wel op een zo hoog mogelijk niveau. Daarbij wordt gebruik gemaakt van ouderenadviseurs, dagvoorziening voor kwetsbare ouderen, mantelzorgbegeleiding en de loketfunctie.

Van aanbodgericht activiteitenaanbod naar vraaggericht activiteitenaanbod

Het aanbod van activiteiten moet aansluiten bij de vraag. Met regelmaat willen wij toetsen of het activiteitenaanbod van de instellingen nog aan de behoeften beantwoordt. Via contacten met de Seniorenraad, ouderenorganisaties en individuele ouderen moet de gemeente haar oor te luisteren leggen om op de hoogte te zijn wat men wil, wat er leeft, waar behoefte aan is.

Het aanbod moet worden getoetst aan de vraag.

Integrale aanpak

Welzijn, wonen en zorg zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zullen in de nota in samenhang aan de orde komen.

De hoofddoelstelling van het ouderenbeleid is :

“ het bevorderen van het zelfstandig wonen en functioneren van ouderen “

De drie kernfuncties van het welzijnswerk – maatschappelijke activering, sociale preventie en persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening – kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het zelfstandig wonen en functioneren van ouderen.

De gemeente zal een regierol nemen bij het afstemmen van voorzieningen op de genoemde terreinen. Bij het ontwikkelen van ouderenhuisvesting zal in alle gevallen rekening worden gehouden met met welzijns- en zorgvoorzieningen.

Knelpunten

Knelpunt 1 - Onvoldoende bekendheid over voorzieningen/activiteiten

Er is onvoldoende bekendheid bij de ouderen over de diverse voorzieningen/activiteiten.

In de praktijk blijkt dat niet alle ouderen in de gemeente voldoende op de hoogte zijn van het aanbod aan sociaal-culturele activiteiten. De STOA presenteert met enige regelmaat een overzicht van de activiteiten in de diverse dorpen op een eigen pagina van Week-in-Week-uit.

Men signaleert echter dat in bepaalde gevallen de informatie de ouderen onvoldoende bereikt.

Uit een landelijk onderzoek is gebleken dat 30% van de ouderen niet weten hoe men een voorziening kan bereiken of inschakelen.

Actie 1

Op allerlei manieren moet informatie en advies worden gegeven over voorzieningen/activiteiten voor ouderen. Actieve voorlichting kan geschieden door middel van de BOOD-schapper pagina in Week-in-Week-uit, de gemeentelijke pagina in hetzelfde periodiek, de website van de gemeente, de voorlichting van de ouderenbonden en vanuit het project Seniorenvoorlichting.

Knelpunt 2 – Eenzaamheid, het ontbreken van sociale contacten

Met name oudere ouderen voelen zich vaak eenzaam. Het aantal sociale contacten is soms erg beperkt.

Uit de 75+huisbezoeken van het project seniorenvoorlichting van de SWBO komt ook naar voren dat isolement van ouderen een groot probleem is of wordt.

Dit beeld wordt ook nog eens bevestigd door een onderzoek van de GGD Zuidoost Drenthe onder ouderen in onze gemeente. Het onderzoek is uitgevoerd in 2002.

De mobiliteit wordt minder en het sociaal netwerk van ouderen neemt in omvang af naarmate de ouderdom vordert.

Actie 2

Recreatieve en ontmoetingsactiviteiten kunnen er voor zorgen dat ouderen de nodige contacten opdoen.

De gemeente zal stimuleren dat dicht bij huis voldoende sociaal-culturele activiteiten voor ouderen worden georganiseerd. Dit in samenwerking met de STOA.

Met name ook in het gebied van de voormalige gemeente Odoorn zullen activiteiten voor ouderen ontwikkeld moeten worden.

De SWBO, de STOA en de dorpshuizen kunnen hier gezamenlijk invulling aangeven.

De SWBO heeft recentelijk in opdracht van het gemeentebestuur en onderzoek gedaan naar de vervoersbehoefte van ouderen naar de activiteiten in het zuidelijk veengebied van onze gemeente.

Knelpunt 3 - Teruglopende belangstelling voor de traditionele activiteiten voor ouderen, zoals MbvO/volksdansen/gymnastiek

Werving van voldoende deelnemers aan deze groepen is in sommige delen van de gemeente een probleem. Er vindt onvoldoende verjonging plaats door middel van een toeloop van nieuwe (jongere) deelnemers. Dit heeft ertoe geleid dat in een aantal dorpen de activiteit is beëindigd vanwege een te klein deelnemersaantal.

Een negatieve ontwikkeling. Lichamelijke oefening houdt ouderen fit en mobiel. Het draagt verder bij aan sociale activering.

Actie 3

In het kader van het project Breedtesport is een deelproject “ Een leven lang fit “ gestart om na te gaan hoe het aanbod van activiteiten kan worden verbreed en vernieuwd.

In de projectgroep participeren de STOA, GALM, de gemeente en SportDrenthe. Een docente MBvO maakt eveneens deel uit van de projectgroep.

Er is inmiddels een Plan van Aanpak opgesteld met als doelstelling dat in 2007 de deelname aan bewegingsactiviteiten van ouderen met ca. 10% is toegenomen.

Bij de werving van deelnemers zullen aansprekende technieken moeten worden gebruikt om mensen te motiveren meer te gaan bewegen. Eén van de mogelijkheden is het organiseren van een fitheidstest.

Knelpunt 4 - Ouderen als vrijwilliger

De STOA heeft moeite om voldoende bestuurlijk kader te vinden voor de organisatie van de instelling. De deelnemers aan de activiteiten zijn voornamelijk oudere ouderen. Er is een tekort aan “ jonge “ ouderen voor het vervullen van bestuursfuncties en vrijwilligerstaken.

De zwaarte van de bestuurstaken van de STOA is een probleem. Bestuursleden moeten zich relatief vele uren per week als vrijwilliger inzetten.

Actie 4

De gemeente Borger-Odoorn maakt gebruik van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk.

In overleg met de STOA en de SWBO zal een plan worden opgesteld om meer vrijwilligers bestuurlijk te betrekken bij de uitvoering van het ouderenwerk.

Knelpunt 5 - Vergrijzing deelnemersbestand ouderengroepen

Bij de meeste ouderengroepen vergrijst het deelnemersbestand. Onvoldoende jonge senioren treden toe tot de groepen. De clubs worden langzamerhand kleiner. Op een gegeven moment moeten zij dan wegens een te klein ledental het besluit nemen om zich op te heffen.

Actie 5

Het aanbod van activiteiten moet aansluiten bij de vraag. Er zullen activiteiten moeten worden georganiseerd die nieuwe generaties ouderen aanspreken. Jonge senioren hebben behoefte aan andere activiteiten dan oudere senioren.

Er moet een veelvormig aanbod komen op het terrein van sociaal-culturele activiteiten. Ouderen moeten niet als één doelgroep worden gezien.

De SWBO zal de STOA moeten ondersteunen bij het ontwikkelen van vernieuwende activiteiten.

Knelpunt 6 - Digitale tweedeling

Een deel van de ouderen is onvoldoende bekend met de mogelijkheden van informatietechnologie. De digitalisering van de samenleving neemt steeds meer toe.

Ouderen hebben soms het gevoel de boot te missen.

Actie 6 - Digitale tweedeling

In het nog verder te ontwikkelen educatief beleid van de gemeente Borger-Odoorn zullen ouderen nadrukkelijk als doelgroep worden genoemd.

Momenteel worden reeds cursussen op het gebied van informatietechnologie voor ouderen georganiseerd door de bibliotheek, de STOA en de ouderenbonden.

Nagegaan zal worden of het huidige aanbod nog kan worden versterkt.

De gemeente zal stimuleren dat dorpshuizen de beschikking kunnen krijgen over computers, opdat ouderen dicht bij huis computercursussen kunnen volgen.

Hoofdstuk 5

Voorzieningen Wonen

Omschrijving

Onder voorzieningen voor ouderen op het gebied van wonen vallen : de seniorenwoningen, specifieke woonzorgcomplexen en andere vormen van wonen met zorg en dienstverlening. In het hoofdstuk wordt ook aandacht besteed aan de woonomgeving met als belangrijke elementen de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid. Indien ouderen zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen is het van belang dat er voldoende voorzieningen in de directe woonomgeving zijn.

Huidig beleid

In het Integraal Woonplan 2004 (Duurzaam Wonen in vitale kernen) geeft de gemeente Borger-Odoorn de richtingen aan voor de ontwikkeling van het wonen in de gemeente. Ook de Nota Kern en Kader (visie op het gewenste voorzieningenniveau in de kernen) geeft richting aan het Woonbeleid.

De volgende ambities vormen de rode draad voor het Integraal Woonplan.

- Borger-Odoorn is een aantrekkelijke gemeente met veel rust, ruimte en groen waar het goed wonen is en dat moet zo blijven
- Borger-Odoorn wil primair voor de eigen woningbehoefte bouwen.
- Borger-Odoorn wil de huidige woningtekorten voor starters en ouderen zo snel mogelijk wegwerken.
- Voor een goed woon- en leefklimaat wil de gemeente aandacht schenken aan de vitaliteit en de leefbaarheid van de kernen.

In het Woonplan wordt aangegeven dat het Woonprogramma nadrukkelijk afgestemd moet worden op de aspecten van Wonen, Welzijn en Zorg.

Er is veel aandacht nodig voor een adequate huisvesting van de in de gemeente snel toenemende groep senioren.

De gemeente wil een woonprogramma realiseren dat rekening houdt met de wens van ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Daaraan verbonden is dat rekening wordt gehouden met de tendens tot extramuralisering, waardoor er behoefte bestaat aan meer woonzorgwoningen en vormen van beschermd wonen.

Gewenste richting

Wonen, Welzijn, Zorg

Binnen de groep senioren doet zich een geleidelijke maar gestage groei voor van het aantal 75-plussers. De combinatie van *wonen, welzijn en zorg* zal in de toekomst steeds meer aandacht vragen. Zorgaanbieders in de gemeente Borger-Odoorn zijn de Zorggroep Tangenborgh, de Zorggroep Suydevelt, Icare Thuiszorg en GGZ-Drenthe.

In het Integraal Woonplan van de gemeente Borger-Odoorn is het volgende plan van aanpak opgenomen ten aanzien van woon-zorgvoorzieningen in de gemeente Borger-Odoorn.

Voornemens Tangenborgh

Realisatie van de voor de periode 2006-2010 door het Zorgkantoor toegezegde ca 30 intramurale verpleeghuisplaatsen in Borger en Nieuw-Buinen in samenwerking met de GGZ-Drenthe. In de komende 10 jaar moeten de woon- en zorgcentra in de dorpen Borger en Nieuw-Buinen een nadrukkelijker centrumfunctie gaan vervullen voor de betreffende kernen en omliggende dorpen.

De kern Borger wordt aangemerkt als een locatie waar zowel een kwalitatief als kwantitatief sterk en breed ontwikkeld niveau van voorzieningen op het vlak van Wonen, Welzijn en Zorg aanwezig moet zijn.

Voor de kern Valthermond wil men komen tot een uitbreiding van de dagopvang tot 4 à 5 dagen per week.

Voornemens Suydevelt

Realisatie van de door het Zorgkantoor toegezegde 23 intramurale verpleeghuisplaatsen.

Nader onderzoek moet uitwijzen waar deze plaatsen gesitueerd worden. Het plan is ook om in de komende jaren de functie van het complex Paasbergen voor het dorp Odoorn en omgeving te versterken.

Daarnaast wordt overwogen om in overleg met Woonservice Drenthe een deel van de vrijstaande seniorenwoningen te vervangen door een meer eigentijds complex aanleunwoningen.

Eveneens samen met Woonservice Drenthe wil men de haalbaarheid onderzoeken van uitbreiding van de Vrijheidshof in Valthermond met ca 20 woningen en een uitbreiding van de algemene ruimte. Ook wil men daar komen tot een uitbreiding van de zorgverlening.

Voornemens Icare

In algemene zin werkt Icare aan de versterking van haar activiteiten, waarbij als gevolg van het langer zelfstandig wonen van ouderen de nadruk meer zal komen te liggen op verzorging en verpleging en aanvullende en ondersteunende diensten thuis.

Woonomgeving

Naast eisen in de woning (woongebouw) moet ook de woonomgeving aan bepaalde eisen voldoen. Belangrijk is een sociaal veilige omgeving. Dit stelt bepaalde eisen aan de inrichting van de woonomgeving, bijvoorbeeld de hoogte en het onderhoud van het groen, voldoende verlichting en goed onderhoud van de trottoirs. Daarnaast is de nabijheid van winkelveorzieningen en openbaar vervoer belangrijk. Bij voorkeur moet een geschikte seniorenwoning binnen een straal van 500 meter van deze voorzieningen liggen.

Overigens moet daarbij worden opgemerkt dat niet in alle dorpen deze voorzieningen aanwezig zijn.

Vergroting voorraad seniorenwoningen

Met het nog groeiend aantal seniorenhuishoudens voor de boeg moet de voorraad woningen geschikt voor senioren worden vergroot. De corporaties zullen hierin een belangrijke rol spelen. Bij de toedeling van deze woningbouw over de kernen zal de gemeente niet alleen rekening houden met de ruimtelijke mogelijkheden, maar ook met de voorzieningen in de betreffende kern en het gemeentelijk kernenbeleid (vastgelegd in de nota Kern en Kader) .

Concreet betekent dit dat de groei wordt gericht op de aanwezige 7 hoofdkernen en niet op de kleine kernen. Hierbij moet de kern Borger de groei opvangen die niet in de zanddorpen gerealiseerd kan worden en zal het nieuwe woongebied Drentse Horn (bij Nieuw-Buinen) (extra) instroom van elders moeten genereren.

Cluster Borger

De uitbreidingsbehoefte van de cluster Borger heeft als richtlijn:

- 70 huurwoningen geschikt voor senioren, waarvan 20 in een woonzorgcomplex
- 60 koopwoningen geschikt voor senioren

In overleg met de zorgaanbieders wordt nagegaan in hoeverre er in de kern Borger een woonservicezone kan komen. Een woonservicezone is een gebied waar de functies wonen, welzijn en zorg gekoppeld zijn.

Nieuw-Buinen

Voor de uitbreiding van de voorraad seniorenwoningen via nieuwbouw en herstructurering is de volgende richtlijn opgesteld.

- 70 huurwoningen geschikt voor senioren
- 50 koopwoningen geschikt voor senioren

De gemeente wil in samenwerking met de zorgaanbieders en Wooncom toewerken naar een goede spreiding van woonzorgvoorzieningen in de kern Nieuw-Buinen. Eventueel in de vorm van een woonservicezone.

Exloërmond

Als saldo van nieuwbouw en sloop is de volgende differentiatie als richtlijn opgesteld.

- 25 huurwoningen geschikt voor senioren, deels in de zelfstandige zorgappartementen
- 10 koopwoningen geschikt voor senioren

Woonservice Drenthe is met zorgaanbieder Icare in overleg over de verlening van niet-planbare zorg met een aanrijtijd van maximaal een half uur.

Valthermond

Als saldo van nieuwbouw en sloop is de volgende differentiatie als richtlijn opgesteld.

- 30 huurwoningen geschikt voor senioren
- 20 koopwoningen geschikt voor senioren

Gemeente, Woonservice en zorgaanbieders streven naar een situatie dat ouderen langer in de kern kunnen blijven wonen dan nu het geval is.

Exloo

Voor de differentiatie van de nieuwbouw in Exloo kan tot 2010 de volgende indicatie dienen:

- 15 huurwoningen geschikt voor senioren
- 15 koopwoningen geschikt voor senioren

Cluster Odoorn

Voor de differentiatie van de nieuwbouw in Odoorn kan tot 2010 de volgende indicatie dienen:

- 20 huurwoningen geschikt voor senioren
- 15 koopwoningen geschikt voor senioren

In samenhang met de ontwikkeling van wonen, welzijn en zorg in de andere kernen rond Odoorn wil de gemeente medewerking verlenen aan een bovenlokale functie van de woonzorgvoorziening vanuit het complex de Paasbergen.

Cluster Valthe

De gemeente wil de 12 nog aanwezige bouwmogelijkheden in het uitbreidingsplan De Linden geleidelijk benutten.

Knelpunten

Uit contacten met vertegenwoordigers van ouderenorganisaties en individuele ouderen is de volgende lijst met knelpunten opgesteld.

De uitkomsten van een onderzoek onder de leden van de ouderenbonden zijn tevens betrokken bij het opstellen van de lijst.

Knelpunt 1

Er is een tekort aan geschikte seniorenwoningen in onze gemeente.

De vraag naar seniorenwoningen is groter dan het aanbod. In sommige dorpen (Borger) zijn wachtlijsten.

Er zijn onvoldoende bouwmogelijkheden.

Actie 1

In het Integraal Woonplan 2004 is als visie en ambitie van de gemeente Borger-Odoorn opgenomen dat het wegwerken van het huidige tekort aan seniorenwoningen zo snel mogelijk zal worden weggewerkt. Bij het vlottrekken van de woningbouwproductie zal de aandacht in eerste instantie uitgaan naar de doelgroepen starters en senioren.

Knelpunt 2

Er is onvoldoende informatie over de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan voorzieningen woonzorgcentra in de gemeente Borger-Odoorn.

Actie 2

Vanuit de registratiegegevens van het zorgloket zal de gemeente meer inzicht kunnen krijgen omtrent de omvang en de kwaliteit van de de behoefte aan voorzieningen op het terrein van wonen en zorg.

Knelpunt 3

Er is bij ouderen onvoldoende informatie over het wonen met zorg en dienstverlening.

De laatste tijd ontstaat er steeds meer samenwerking tussen woningaanbieders (corporaties) en zorgaanbieders als Thuiszorg en intramurale instellingen. Er is een flexibel pakket aan zorg- en dienstverlening beschikbaar. Niet alle ouderen zijn hiervan op de hoogte.

Het onderhoud van de tuin is voor sommige ouderen een knelpunt.

Actie 3

Ouderen zullen actief moeten worden voorgelicht over de verschillende vormen van dienst- en zorgverlening. Woningaanbieders en zorgaanbieders kunnen diensten leveren als : maaltijdvoorziening, klussendienst, alarmering, tuinonderhoud e.d.

Het zorgloket en de seniorenvoorlichters spelen een belangrijke rol bij het verstrekken van de informatie.

Knelpunt 4

Bij het realiseren van met name particuliere koopwoningen wordt nog steeds onvoldoende rekening gehouden met de levensloopbestendigheid van de woningen (aanpasbaar bouwen-principe).

Actie 4

De gemeente moet bevorderen dat bij de ontwikkeling van nieuwbouw- en renovatieprojecten, vooral voor ouderen, van meet af aan rekening wordt gehouden met levensloopbestendigheid.

De gemeente en de woningcorporaties kunnen prestatieafspraken maken om woningen levensloopbestendig te maken. Bij projectbouw stelt de gemeente als eis dat levensloopbestendig wordt gebouwd.

De gemeente verstrekt bij nieuwbouwplannen van particulieren actieve voorlichting over het realiseren van een levensloopbestendige woning.

Knelpunt 5

Bij de bouw van woonzorgprojecten wordt nog onvoldoende gebruik gemaakt van moderne technologische alarmeringssystemen (Domotica).

Actie 5

De ontwikkelingen op dit terrein gaan in hoog tempo verder. Door allerlei apparatuur in huis aan de PC te koppelen en communicatie met die PC ook buitenshuis mogelijk te maken kan het leven ook voor ouderen een stuk gemakkelijker worden.

Bij de bouw van woonzorgcomplexen wordt momenteel Domotica geïnstalleerd.

Knelpunt 6

Er zijn nog steeds financiële belemmeringen aanwezig (met name bij mensen met een laag inkomen) bij het levensloop bestendig maken van woningen.

Dit speelt ook bij de senioren die in een eigen woning wonen.

Actie 6

In het Integraal Woonplan 2004 is opgenomen dat de gemeente denkt aan deelname in een door de Provincie Drenthe (in navolging van andere provincies) te ontwikkelen stimuleringsprogramma, waarin de ouderen zelf (via hun organisaties) worden gestimuleerd hun woning (preventief) aan te passen.

Knelpunt 7

Bij het ontwikkelen van projecten ouderenhuisvesting wordt soms nog onvoldoende rekening gehouden met de noodzaak een goede woonomgeving te creëren voor ouderen.

Actie 7

In bestemmingsplannen en bij de inrichting van het openbaar gebied moet rekening worden gehouden met de behoefte van ouderen aan een sociaal veilig, verkeersveilig, goed bereikbaar woonmilieu met voldoende voorzieningen, zoals winkels, bushaltes, postkantoor e.d.

De gemeente moet de bestemmingsplanbepalingen dusdanig formuleren dat goede adequate ouderenhuisvesting mogelijk is.

Knelpunt 8

Aanpassingen van woningen in het kader van de Wet Voorzieningen Gehandicapten vinden nu in individuele gevallen plaats bij bestaande woningen. Het gaat in vele gevallen om relatief dure ingrepen.

Uit een oogpunt van kostenbesparing is het wenselijk om deze aanpassingen reeds bij de realisering van seniorenwoningen aan te brengen. Te denken valt aan voorzieningen als liften, deuren en toiletputten.

Actie 8

Het is wenselijk en verstandig wvg-gelden in te zetten voor het levensloopbestendig maken van complexen nieuwbouwwoningen voor senioren. Het aanbrengen van deze gemeenschappelijke voorzieningen bij de realisering van deze woningen is kostenbesparend in relatie tot het achteraf aanbrengen van voorzieningen op individuele indicatie.

Hoofdstuk 6

Voorzieningen Zorg

Omschrijving

De volgende omschrijving kan worden gegeven van het begrip zorg. Zorgactiviteiten zijn activiteiten die zich richten op mensen, die als gevolg van stoornissen, beperkingen of belemmeringen problemen ondervinden in hun dagelijks functioneren en het maatschappelijk leven.

Voorbeelden van zorgactiviteiten zijn : thuiszorg, maaltijdvoorzieningen, maatschappelijk werk, verpleging en verzorging maar ook welzijn als een preventieve activiteit.

Huidig beleid

Het beleid van de gemeente Borger-Odoorn op het gebied van zorg is vastgelegd in een drietal beleidsnota's , te weten de Beleidsregels Cultuur en Welzijn 2004-2008 , de nota over de volksgezondheid in Borger-Odoorn Gezond Beleid en de Regiovisie Verpleging en Verzorging 2001-2005.

In de Beleidsregels wordt aangegeven dat het brede terrein van zorg gekenschetst kan worden als een bonte lappendeken van overlappende en aanpalende voorzieningen. De onderliggende samenhang en afstemming is niet altijd optimaal.

Van belang is de totstandkoming van een integraal, gecoördineerd en samenhangend zorgbeleid. De kernpunten daarbij lopen grotendeels parallel met die van het ouderenwerk.

- preventie gaat boven curatief handelen
- bereikbaarheid : breng de toegang tot zorgvoorzieningen zo dicht mogelijk bij de mensen
- het zo lang en volwaardig mogelijk zelfstandig functioneren van mensen
- betaalbaarheid
- efficiency
- eenduidigheid : voorkom dat mensen van de ene naar de andere instantie moeten gaan en het gevoel krijgen van het kastje naar de muur te worden gestuurd

Een belangrijke pijler van het zorgbeleid wordt gevormd door het recent gestarte zorgloket. Bij de ontwikkeling van het loket is uitgegaan van een groeimodel, waarin in eerste instantie de gemeentelijke diensten, de welzijnsinstelling en het steunpunt mantelzorg participeren.

In de nota Gezond Beleid worden drie aspecten van het zorgbeleid centraal gesteld.

1. spreiding voorzieningen
2. beschikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen
3. kwaliteit van voorzieningen

De gemeente heeft ten aanzien van het zorgbeleid geen uitvoerende taak, maar heeft een signalerende en voorwaardenscheppende functie. Door het vervullen van de randvoorwaarden wil de gemeente bijdragen aan een optimale zorgverlening in haar werkgebied.

De Regiovisie verpleging en verzorging Drenthe 2001-2005 biedt een globaal kader voor de meest gewenste richting van het zorgaanbod in Drenthe.

De drie uitgangspunten van de visie zijn :

- de zorg-op-maat gedachte, dwz het zorgaanbod moet afgestemd worden op de vraag van de cliënt
- het zorgcontinuüm, samenwerkende zorgaanbieders dienen binnen een regio een totaalpakket van zorgdiensten als zorgcontinuüm aan te bieden
- een brede integrale benadering: er moet gewerkt worden aan een vermaatschappelijking van de zorg, dwz dat naast zorgaanbieders ook woningcorporaties en welzijnsinstellingen een rol moeten spelen bij het aanbod van voorzieningen.

De provincie en de Vereniging van Drentse gemeenten hebben een convenant afgesloten om een Plan van Aanpak op te stellen voor de uitvoering van de in de Regiovisie opgenomen aanbevelingen.

De zorgaanbieders, het zorgkantoor en het Regionaal Patiënten Consumenten Platform hebben eveneens ingestemd met de uitvoering van het convenant.

Gewenste richting/integrale aanpak

De gemeente Borger-Odoorn werkt in de Regio Zuidoost Drenthe samen met de gemeenten Emmen en Coevorden aan de uitwerking van een aantal aanbevelingen van de Regiovisie.

In afstemming met zorgaanbieders en zorgvragers zetten de drie gemeenten zich in voor het aanbieden van een zo breed en samenhangend mogelijk pakket voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn, zorg en vervoer.

In de regio Zuidoost-Drenthe wordt prioriteit gegeven aan een zestal projecten/activiteiten:

- inzetten op een zo breed mogelijk assortiment woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen
- het zoveel mogelijk bouwen en aanpassen van woningen op basis van het principe van “ levensloopbestendigheid “
- het voorkomen en tegengaan van maatschappelijke uitsluiting en sociaal isolement door middel van maatschappelijke activering van ouderen
- het ontwikkelen en uitbreiden van sociaal-preventieve voorzieningen voor ouderen, zoals groepen Meer Bewegen voor Ouderen, eettafelprojecten, seniorenvoorlichting, soosactiviteiten, huisbezoek e.d.
dergelijke activiteiten kunnen voorkomen dat ouderen een beroep moeten doen op de zwaardere zorgvoorzieningen.
- door middel van persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening bijdragen aan het zo lang mogelijk zelfstandig functioneren van ouderen, bijvoorbeeld via ouderenadviseurs, mantelzorg, ouderentelefoon, vervoer e.d.
- het verbeteren van de toeleiding naar en de informatie over, woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen door het in deze inrichten van één gemeentelijk loket.

Het beleid van de gemeente Borger-Odoorn is erop gericht ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren in hun eigen vertrouwde woon- en leefomgeving.

Zorgcentra zullen in de toekomst steeds meer omgebouwd worden tot tehuizen met minder plaatsen binnen de muren, maar met meer voorzieningen voor de zelfstandig wonende ouderen daaromheen. Voorbeelden zijn : maaltijdvoorziening, dagverzorging, alarmering, eettafelproject e.d.

De gemeente zal ervoor moeten zorgen dat er in de dorpen/wijken een geïntegreerd aanbod komt van voorzieningen op het terrein van welzijn, wonen en zorg.

Afstemmen van vraag en aanbod is hierbij van wezenlijk belang.

Het zorgloket kan een belangrijk beleidsinstrument worden om inzicht te krijgen in de vraag. Verder kan gebruik worden gemaakt van de registratiegegevens van het Regionaal Indicatie Orgaan.

De gegevens van het zorgloket en het RIO kunnen worden gebruikt voor het opstellen van een analyse van het meest gewenste voorzieningenniveau.

Op basis van deze gegevens zal de gemeente een actieve rol vervullen bij het verstrekken van informatie over wonen met zorg, dienstverlening en welzijn.

Knelpunten

Uit contacten met vertegenwoordigers van ouderenorganisaties, individuele ouderen en de aanbevelingen van de Regiovisie is de volgende lijst van knelpunten opgesteld.

Knelpunt 1 - Onvoldoende bekendheid over de diverse voorzieningen.

Op het brede terrein van zorg is er een breed scala aan voorzieningen die uitgevoerd wordt door een groot aantal instellingen.

Er is soms bij ouderen onvoldoende bekendheid over de aanwezige voorzieningen op het terrein van zorg.

Actie 1

Het zorgloket kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verstrekken van goede voorlichting over het aanbod van voorzieningen die van belang zijn voor ouderen.

Het zorgloket gaat een makelaarsfunctie vervullen tussen vraag en aanbod.

De gemeentelijke pagina in Week-in-Week-uit kan ook aangewend worden voor het verstrekken van informatie.

Knelpunt 2 – Uitwisselbaarheid van gelden voor voorzieningen

Er zijn diverse financieringslijnen voor de voorzieningen op het terrein van zorg en welzijn. De onderlinge uitwisselbaarheid van gelden is beperkt.

Welzijnsvoorzieningen, zoals sociaal-culturele activiteiten, kunnen er echter wel voor zorgen dat mensen minder snel een beroep doen op zorg. Het zou mogelijk moeten zijn dat geldstromen vanuit de zorg beschikbaar komen voor de financiering van welzijnsactiviteiten.

Actie 2

De gemeente zal in VDG (Vereniging van Drentse Gemeenten)-verband het Zorgkantoor gaan benaderen om er voor te zorgen dat gelden voor zorgvoorzieningen kunnen worden ingezet voor de uitvoering van welzijnsactiviteiten. Laatstgenoemde activiteiten vervullen een belangrijke functie op het gebied van preventie.

Knelpunt 3 – Ondersteuning mantelzorgers

Bij de inrichting van het zorgaanbod wordt rekening gehouden met de inzet van mantelzorg.

De familie vormt de kern van de mantelzorg. Partners, ouders en kinderen verlenen het grootste deel van de onbetaalde zorg.

De draagkracht van mantelzorgers is echter beperkt.

Actie 3

De gemeente dient in samenspel met betrokken instanties te voorzien in passende ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

De gemeente zal zorg dragen voor de totstandkoming van een goede infrastructuur voor de mantelzorgers. Er wordt daarbij samengewerkt met de gemeenten Emmen en Coevorden en Icare.

Het Steunpunt Mantelzorg participeert reeds in het zorgloket.

Knelpunt 4 – Steun aanvragen en aanwenden gelden persoonsgebonden budget

Inwoners van onze gemeente kunnen bij het zorgkantoor een beroep doen op gelden persoonsgebonden budget. Men moet zelf onderhandelen met zorgaanbieders over de af te nemen diensten. De ervaring heeft geleerd dat hier veel administratieve rompslomp mee is gemoeid.

Ouderen die niet zelfredzaam zijn en/of niet beschikken over een ondersteunend netwerk kunnen hier moeilijk mee uit de voeten.

Actie 4

Het zorgloket heeft de mogelijkheid burgers te gaan ondersteunen bij het aanvragen van gelden persoonsgebonden budget.

De gemeente zal bij de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning aandacht schenken aan de rol die het Zorgloket kan spelen bij ondersteuning van de besteding van de gelden persoonsgebonden budget.

Knelpunt 5 – Wachlijsten zorgvoorzieningen

Er bestaan wachlijsten voor de verzorging/verpleging, woontussenvoorzieningen en de thuiszorg in onze gemeente. Op dit moment kan niet worden voldaan aan de hulpvraag van mensen die zijn aangewezen op een vorm van wonen met een zorgcomponent. Het is niet mogelijk om in alle gevallen direct hulp te kunnen verlenen na een positieve indicatie.

Actie 5

Vanuit het Ministerie van VWS is het Plan van Aanpak wachlijsten in de verpleging en de verzorging opgesteld om de wachlijsten terug te dringen.

De ondertekenaars van het convenant Regiovisie moeten op regionaal niveau op initiatief van het Zorgkantoor uitvoering geven aan de aanpak van de wachlijstproblematiek.

De drie gemeenten in Zuidoost Drenthe zullen er voor moeten zorg dragen dat voldaan wordt aan de hulpvraag van hun inwoners.

Knelpunt 6 – Het zorgaanbod zal zich moeten aanpassen aan de nieuwe zorgvraag van ouderen

De toekomstige generatie ouderen heeft een aantal kenmerken dat niet vergelijkbaar is met de voorgaande generaties ouderen. Diegenen die straks een beroep gaan doen op zorgproducten zullen andere eisen stellen aan de zorg en dienstverlening. Het huidige zorgaanbod zal zich moeten aanpassen aan de nieuwe zorgvraag. Er zal onderzoek moeten worden gedaan om de nieuwe zorg-vraag goed in beeld te krijgen.

Actie 6

Op basis van trends in vraag een gebruik zal invulling moeten worden gegeven aan zorg-op-maat, dwz afstemming van het zorgaanbod vanuit het perspectief van de zorgvrager.

Het zorgaanbod zal zich voortdurend moeten vernieuwen. Er kan geleerd worden van vernieuwende projecten, bijvoorbeeld Trynwalden in Friesland en De Steunstee in het Groningse Bellingwedde.

De gemeente kan de SWBO ook inschakelen bij het onderzoek naar de mogelijkheden van innovatie van het zorgaanbod. Deze instelling heeft ervaring op dit gebied; o.a. ten aanzien van de doorstart van het project dagopvang 2 e Exloermond.

Knelpunt 7 – Dubbele vergrijzing/sociaal isolement

7. Door de dubbele vergrijzing ontstaan er steeds meer oudere ouderen. Onder deze groep komen relatief meer psychische en lichamelijke gezondheidsproblemen voor. Door de relatief sterke vergrijzing in Drenthe is de groep alleenstaande oudere vrouwen relatief hoog.

Door het wegvallen van een belangrijk deel van het sociaal netwerk, door verlies van partner, familie en vrienden, kan vereenzaming ontstaan.

Actie 7

Het project Seniorenvoorlichting waarbij 75-plussers thuis worden bezocht kan ouderen wijzen op mogelijkheden om sociaal actief te blijven.

Er kan dan gewezen worden op de vele sociaal-culturele activiteiten die in de dorpen worden georganiseerd. Ontmoetingsactiviteiten, zoals bijvoorbeeld soezen, stellen ouderen in staat sociale contacten op te doen.

Hoofdstuk 7

Voorzieningen Inkomen

Omschrijving

Een toereikend inkomen is een voorwaarde voor het zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. In het hoofdstuk inkomen worden voorzieningen behandeld die voor het inkomen van ouderen van belang zijn, zoals bijzondere bijstand, kwijtschelding en fonds maatschappelijke participatie.

Huidig beleid

Het rijk heeft een nota uitgebracht onder de naam “ Wat doet de rijksoverheid voor ouderen “. In deze publicatie is het beleid van de verschillende ministeries voor ouderen vastgelegd.

Er is een apart hoofdstuk gewijd aan arbeid en inkomen.

Van de mensen tussen de 60 en 64 jaar werkt slechts één op de zeven betaald en tussen de 55 en 60 jaar werkt de helft betaald.

Het beleid van het rijk is er nu op gericht dat mensen na hun vijfenvijftigste blijven doorwerken en, als zij dat willen ook na hun vijfenzestigste verjaardag.

Het kabinet heeft zich tot doel gesteld om de helft van het aantal 55- tot 65-jarigen in 2030 aan het werk te hebben.

Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van de huidige situatie. In eerste instantie richt het beleid zich op de na-oorlogse generatie, die de leeftijd van 55 jaar begint te naderen, en op de huidige categorie tussen de 40 en 55 jaar.

Het rijk heeft verder speciale voordelen voor ouderen ingevoerd in de belastingen en premies volksverzekeringen. Voor alleenstaande 65-plussers is er een aanvullende ouderenkorting.

Bij buitengewone lasten kan een beroep worden gedaan op ouderdomsaf trek.

Er is een ouderentoeslag bij inkomen uit sparen en beleggen.

Al deze maatregelen zijn gericht op een beter netto inkomen voor minder draagkrachtige ouderen.

Algemeen geldt dat mensen boven de 65 jaar geen AOW-premie meer betalen.

Dit heeft tot gevolg dat de tarieven van belasting en premies voor ouderen in de eerste en tweede schijf circa 18% lager zijn dan voor andere mensen.

Naast deze maatregelen, die het netto inkomen verhogen, heeft de rijksoverheid ook subsidieregelingen gemaakt die de uitgaven voor ouderen zelf verlagen. De huursubsidie kent een speciale tabel voor ouderen.

Het beleid van de gemeente Borger-Odoorn is erop gericht dat mensen niet door een laag inkomen worden gehinderd om uitgaven te doen die nodig zijn voor de dagelijkse levensbehoeften en maatschappelijke participatie.

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in de Verordening Fonds Maatschappelijke Participatie en de Beleidsregels Bijzondere bijstand.

De meeste ouderen hebben een inkomen waar ze goed van rond kunnen komen; doordat zij hebben gewerkt is er naast de AOW een bedrijfspensioen opgebouwd.

Een omvangrijke minderheid (een percentage van 21% wordt genoemd in een landelijk onderzoek van het NIZW)) staat er relatief ongunstig voor. Zij hebben een inkomen dat maar net boven of op het sociaal minimum ligt (AOW evt. aangevuld met een klein pensioen).

Om mensen in staat te stellen maatschappelijk voldoende te kunnen participeren heeft de gemeente beleid ontwikkeld waardoor mensen met een minimum inkomen zoals AOW in aanmerking kunnen komen voor diverse gemeentelijke bijdragen zoals :

- bijzondere bijstand hoge woonkosten
- kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- bijzondere bijstand
- bijdrage fonds maatschappelijke participatie
- categorale bijstand duurzame gebruiksgoederen

Ouderen die een beroep willen doen op één van de regelingen kunnen bij de afdeling SZW van de gemeente huisbezoek aanvragen.

Gewenste richting/integrale aanpak

Er is een groep ouderen die financieel in een mindere positie verkeert door geen of onvolledige pensioenopbouw.

Zij kunnen gebruik maken van regelingen in de inkomenssfeer.

Er is en blijft veel aandacht nodig voor het gebruik van deze regelingen.

Er zal alles aan gedaan moeten worden om de toegankelijkheid van deze regelingen zo groot mogelijk te maken en het niet-gebruik van voorzieningen terug te dringen.

Enkele jaren geleden heeft de gemeente een voorlichtingscampagne gehouden om op verschillende manieren informatie te verstrekken over o.a. bijzondere bijstand en het fonds maatschappelijke participatie. Huis-aan-huis is vier keer een folder verspreid over voorzieningen.

Ook in de toekomst moet voldoende aandacht worden besteed aan actieve voorlichting.

De consulenten van de afd. SZW hebben een cursus cliëntbejegening volgen. In deze cursus wordt aandacht besteed aan het omgaan met ouderen.

De gemeente zal ook aandacht besteden aan de arbeidsparticipatie van ouderen.

50-plussers horen volledig en volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving. Dus ook aan arbeid als ze dat willen en kunnen.

Het CWI zal ook actief moeten bemiddelen voor ouderen die willen blijven werken.

Knelpunt 1 - bekendheid met financiële regelingen

Uit contacten met diverse maatschappelijke organisaties is gebleken dat veel ouderen onvoldoende op de hoogte zijn van de voor hun geldende financiële regelingen.

Actie 1

Van gemeentewege zal extra aandacht moeten worden besteed aan een goede voorlichting over de verschillende financiële regelingen.

Enkele jaren geleden is een voorlichtingscampagne gehouden om op verschillende manieren informatie te verstrekken over o.a. bijzondere bijstand en het fonds maatschappelijke participatie. Huis-aan-huis is vier keer een folder verspreid over voorzieningen. Er zijn posters opgehangen in ruimten waar veel inwoners komen en er zijn publicaties geweest in diverse bladen.

Momenteel komt er een doorstart van het project seniorenvoorlichting , waarbij daartoe opgeleide vrijwilligers inwoners van 75 jaar en ouder informeren over voorzieningen op het terrein van welzijn, wonen en zorg.

Er is wordt samengewerkt met de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ouderen die nadere informatie wensen over financiële regelingen kunnen thuis worden bezocht door medewerkers van de afdeling SZW.

Het project is ook in het voorjaar van 2002 gestart. Op basis van de uitkomsten van een evaluatie is recentelijk een positief besluit genomen over een doorstart van het project.

Hoofdstuk 8

Voorzieningen Verkeer

Omschrijving

Verkeersvoorzieningen zijn van belang voor ouderen om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. In dit hoofdstuk worden voorzieningen behandeld als: het openbaar vervoer, de structuur voor voetgangers en fietsers en verkeerseducatie.

Huidig beleid

In het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan Borger-Odoorn is het beleid van de gemeente Borger-Odoorn vastgelegd ten aanzien van de verkeersvoorzieningen die van belang zijn voor ouderen.

Fietsstructuur

De gemeente vindt het belangrijk dat er een fijnmazig net van fietsroutes aanwezig is dat snel, veilig en comfortabel is.

De fietsstructuur moet de verkeersveiligheid van fietsers en overige weggebruikers waarborgen. Voor het fietsverkeer is het verder belangrijk dat er voldoende en veilige stallingen zijn. Deze stallingen moeten direct bij de ingangen van betreffende bestemmingen worden gesitueerd.

Voetgangers

Voor voetgangers moeten er goede oversteekmogelijkheden zijn.

Duurzaam veilig

In het kader van duurzaam veilig wordt in diverse woonwijken de maximum snelheid van 30 km ingevoerd.

In de wijken Westeres, Marslanden en Daalkampen in Borger, Lijnstukken in Buinen en Parklaan-West en Veenlanden in Nieuw-Buinen is dit al gerealiseerd.

Er zijn snelheidsbeperkende maatregelen aangebracht bij de ingang van deze wijken en bij kruispunten. In de wijken zijn drempels aangebracht en er zijn kruispuntverhogingen gerealiseerd. De ontsluitingswegen in de dorpen houden een maximum snelheid van 50 km in verband met een goede afvoer van het verkeer.

In de linten in het veengebied blijft de maximum snelheid 50 km.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer moet zodanig worden verbeterd dat het – beter dan nu het geval is – kan concurreren met de auto.

De sociale functie van het openbaar vervoer mag echter ook niet uit het oog worden verloren.

Wil het openbaar vervoer ook voor ouderen en minder-validen toegankelijk blijven, dan mag de loopafstand tot de halte niet te groot zijn.

Verkeerseducatie

In het kader van Duurzaam Veilig hecht de gemeente veel waarde aan verkeerseducatie.

Gedragbeïnvloeding is zeker geen sluitstuk in het verkeers- en vervoersbeleid.

Door middel van talrijke campagnes, acties e.d. wordt ingezet op een verandering in het gedrag van de weggebruiker.

Voorbeelden : Rij alcohol vrij, 80 Tammo en Broem (gericht op ouderen).

Gewenste richting/integrale aanpak

Door vergrijzing kan de mobiliteit van de Drentse ouderen afnemen. Dit kan een negatieve invloed hebben op het zelfstandig in de eigen omgeving kunnen blijven wonen van ouderen.

In de Regiovisie Verpleging en Verzorging wordt gepleit voor een concreet pakket van eisen waaraan kwalitatief goed vervoer behoort te voldoen.

Er zijn twee aanbevelingen in de Regiovisie opgenomen over een integrale benadering op de terreinen van zorg, wonen, welzijn en vervoer.

Het Regionaal Patiënten Consumenten Platform heeft een Pakket van Eisen opgesteld waaraan kwalitatief goed vervoer behoort te voldoen.

Aan de hand van het eisenpakket van RPCP dient de provincie- vanuit haar provinciale vervoerstaak- in afstemming met de gemeenten en de vervoersmaatschappijen te voorzien in kwalitatief goed vervoer.

Het pakket van eisen biedt een goed handvat voor het aanbestedingstraject van het openbaar vervoer in Drenthe.

De 8 eisen van het RPCP zijn in volgorde van belangrijkheid :

1. Op tijd vervoerd worden
2. Veilig reizen
3. Vriendelijk en deskundig personeel
4. Zorgvuldige aanbestedingen van het vervoer en een goede bedrijfsvoering
5. Toegankelijk en comfortabel personeel
6. Goede inspraak van consumenten, een goede klachten regeling
7. Goede voorlichting
8. Een klantvriendelijke infrastructuur

Op basis van de Wet Personenvervoer 2000 heeft de provincie een coördinerende rol bij het aanbestedingstraject Zuidoost-Drenthe.

In 2005 moet het traject in Zuidoost-Drenthe zijn afgerond. Vervoerders kunnen inschrijven op de diverse bestaande en wellicht nieuwe verbindingen.

De gemeente Borger-Odoorn participeert in het terzake opgestelde ontwikkelingsteam.

Met name gemeenten moeten door hun contacten in de samenleving inzicht krijgen in de vraag naar vervoer .

Ook op het gebied van vervoer zal een omslag moeten worden gemaakt van aanbod-gerichte voorzieningen naar vraag-gerichte voorzieningen.

Knelpunten

Knelpunt 1 – Het openbaar vervoer

Het openbaar vervoer tussen de kleine dorpen en linten naar de dorpen waar voorzieningen zijn is niet optimaal.

De verbindende lijnen noord-zuid en oost-west zijn kwalitatief goed. Het betreft dan de lijnen:

24- Assen-Rolde-Borger-Nieuw-Buinen-Stadskanaal.

59- Emmen-Odoorn-Exloo-Borger-Gasselte-Gieten- richting Assen of Veendam of Groningen

300-Interliner Emmen-Groningen via Borger

De verbindingen van de kleinere dorpen naar de hoofdkernen met voorzieningen laten te wensen over.

De verbindingen Valthermond-2 e Exloërmond richting Exloo/Borger zijn minder goed omdat eerst aansluiting moeten worden gezocht in Emmen of Stadskanaal.

Actie 1

In het overleg rond de totstandkoming van het aanbestedingstraject openbaar vervoer moet de gemeente aandacht vragen voor een goede verbinding van de kleinere dorpen met de dorpen waar voorzieningen zijn.

De vervoerders moeten meer dan nu het geval is rekening houden met de vraag naar vervoer. Op minder rendabele lijnen kan kleiner materieel worden ingezet.

Knelpunt 2 - Aandacht voetpaden

Uit het oogpunt van mobiliteit is een bereikbare en toegankelijke woonomgeving belangrijk. Obstakels, zoals overhangende takken bij voetpaden, zijn voor meerdere gebruikers hinderlijk. Valongelukken door losliggende of ongelijke tegels moeten worden voorkomen.

Actie 2

De gemeente draagt zorg voor goed toegankelijke voetpaden. Het buurtbeheer kan dagelijks worden gebeld door ouderen over zaken als :

- hinderlijke boomtakken die boven een voetpad hangen
- gaten in de weg of losliggende tegels
- beschadigde of niet werkende straatverlichting

Bij de nieuwe inrichting van woonbuurten zal de gemeente aandacht besteden aan het gebruik van de scootmobiel en de rollator op voetpaden (en ook fietspaden). Bij een oversteek van de rijbanen dienen de trottoirbanden verlaagd te zijn/worden.

Hoofdstuk 9

Voorzieningen veiligheid

Omschrijving

Voorzieningen veiligheid hebben betrekking op het tegengaan van criminaliteit, overlast, vervuilde woonomgeving en onveiligheidsgevoelens. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op o.a. het verbeteren van de sociale veiligheid en inbraakpreventie.

Huidig beleid

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is het departement dat het rijksbeleid op het gebied van veiligheid coördineert.

Het bevorderen van de veiligheid is onverminderd de eerste eis die de bevolking stelt aan de overheid.

Het antwoord op die eis moet zijn : streng optreden tegen misdaad en streng optreden tegen de oorzaken van misdaad.

De politie, justitie en ook de brandweer hebben een belangrijke taak in het veiligheidsbeleid.

Veiligheidsbeleid is niet alleen een zorg van de grote steden maar ook van plattelandsgemeenten zoals Borger-Odoorn. Onveiligheid en onveiligheidsgevoelens nemen ook toe op het platteland. Uit een recent onderzoek van de GGD onder ouderen in de gemeente Borger-Odoorn is gebleken dat 99% van de onderzochte ouderen zich veilig voelt; echter een kwart durft 's avonds niet op straat.

Met name in plattelandsgemeenten kan een integrale benadering worden georganiseerd door op tal van beleidsterreinen rekening te houden met veiligheid.

Bij de inrichting van het woon-, werk- en leefmilieu moet rekening worden gehouden met veiligheid. Veiligheid is ook een belangrijk thema bij het jeugd- en het ouderenbeleid.

In de komende jaren zal de gemeente een verdere invulling geven aan integraal veiligheidsbeleid.

Gewenste richting/integrale aanpak

Iedereen wil zich prettig en veilig voelen in zijn eigen huis en in zijn eigen omgeving. De meeste overlast ondervinden ouderen van inbraken, onveiligheid en een vervuilde woonomgeving. Het is algemeen bekend dat ouderen zich veel beter voelen als ze met name de woonomgeving als veilig ervaren.

In bestemmingsplannen en stedenbouwkundige plannen dient de behoefte van ouderen aan sociaal veilige, goede bereikbare woonmilieus met voldoende voorzieningen veilig te worden gesteld.

Te denken valt daarbij aan 30 km zones, goede voetgangerspaden, oversteekplaatsen, verlichting en groenvoorzieningen (geen enge plekken).

Ouderenorganisaties dienen in een open dialoog betrokken te worden met ontwikkelingen op dit terrein.

Veiligheid kan worden vergroot door het aanbrengen van voorzieningen in ouderenwoningen. In het dorp Borger is reeds begonnen met de uitvoering van het Politiekeurmerk Veilige Woning. Op termijn zou elke burger een aanbod moeten krijgen om zijn huis gratis te laten keuren op inbraakwerendheid en brandveiligheid.

Het buurtbeheer van de gemeente vervult een belangrijke rol op het gebied van het voorkomen van sociaal onveilige plaatsen. De buurtbeheerders kunnen op werkdagen dagelijks worden gebeld over :

- hinderlijke boomtakken/heesters die boven fiets- of voetpaden hangen of die de straatverlichting belemmeren
- gaten in de weg of losliggende tegels
- uitstekende of verdwenen putdeksels
- beschadigde of niet werkende straatverlichting

Knelpunten

Knelpunt 1 - Ouderenmishandeling

Onderzoek onder ouderen heeft uitgewezen dat jaarlijks 5% van de zelfstandig wonende ouderen slachtoffer wordt van mishandeling (lichamelijk, psychisch of materieel) . Het risico is het grootst bij ouderen met mentale problemen (als dementie). Er rust een taboe op ouderenmishandeling.

Actie 1

In de gemeente Borger-Odoorn zal een meldpunt ouderenmishandeling worden ingesteld. Organisatorisch onder te brengen bij de SWBO.

Knelpunt 2 - Vergroten weerbaarheid ouderen

Met name ouderen vertonen vermijdingsgedrag, dwz dat men uit een gevoel van onveiligheid bepaalde plekken mijdt of ' s avonds niet meer op pad durft.

Actie 2

De gemeente zal in overleg met de SWBO stimuleren dat ouderen weerbaarheidstrainingen kunnen volgen. Hierdoor kan het gevoel van veiligheid worden vergroot.

Knelpunt 3 - Gevoelens van onveiligheid als gevolg van een sociaal isolement

Sommige onveiligheidsgevoelens zijn het gevolg van een geïsoleerde positie. Ouderen hebben dan een te negatief beeld over de feitelijke onveiligheid in hun woonomgeving.

Actie 3

Door het bevorderen van contacten en netwerken met andere ouderen en met andere generaties kunnen de gevoelens van onveiligheid (voor een deel) worden bestreden. Welzijnsactiviteiten bieden ouderen de mogelijkheden van sociale contacten.

Knelpunt 4 - Sociale veiligheid woonbuurten

Ouderen durven ' s avonds soms niet op pad vanuit een gevoel van onveiligheid.

Bepaalde plekken worden als eng aangemerkt vanwege onvoldoende verlichting of te veel begroeiing.

In de winter durft men in bepaalde tijden niet op pad vanwege gladheid.

Bij strenge winters en lange avonden kunnen ouderen dan geïsoleerd raken.

Actie 4

De gemeente heeft een meldpunt sociaal onveilige plaatsen als ondersteuning voor inventarisatie van “ enge plekken “ binnen de bebouwde kom.

Enige jaren geleden is zowel in de voormalige gemeente Odoorn als in de voormalige gemeente Borger een onderzoek gedaan naar “ enge plekken “.

De gemeente kan ouderenorganisaties/buurtverenigingen/huurdersverenigingen/platform WVG benaderen bij het inventariseren van sociaal onveilige plekken in de gemeente.

Op de gemeentelijke pagina van Week-in-Week-uit moet regelmatig bekendheid worden gegeven over het meldpunt sociale onveiligheid.

De gemeente zal er zorg voor dragen dat er voldoende gladheidbestrijding is in de woonbuurten. Het Meldpunt Sociale Onveiligheid heeft een taak bij het signaleren en mogelijk verhelpen van onvoldoende verlichting.

Hoofdstuk 10

Uitvoering actiepunten

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke actiepunten in uitvoering moeten worden genomen. Verder wordt aangegeven welke de financiële consequenties zijn, welke rol de gemeente gaat vervullen bij de uitvoering en in welke periode de uitvoering ter hand moet worden genomen.

Ten aanzien van de rol van de gemeente kan nog het volgende worden opgemerkt.

De rol van de gemeente verschilt per beleidsterrein/actiepunt.

Indien de gemeente belast is met de uitvoering van activiteiten/voorzieningen

(voorbeelden : sociale zaken en zorg voor voetpaden) is er een directe verantwoordelijkheid.

Op de terreinen van welzijn, wonen en zorg zal de gemeente een regierol vervullen bij het realiseren van goede voorzieningen. Dwz. de gemeente neemt het initiatief om partijen bij elkaar te brengen en coördineert/bewaakt de samenwerking en draagt de eindverantwoordelijkheid ten aanzien van het realiseren van een adequaat aanbod van voorzieningen/activiteiten.

In andere gevallen, waarbij maatschappelijke organisaties verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van voorzieningen/activiteiten, zal de gemeente een stimulerende rol gaan vervullen.

Waar mogelijk zal de gemeente inzetten op een zo actief mogelijke rol.

De gemeente zal vanuit haar regierol vorm en inhoud geven aan integraal ouderenbeleid.

Ten behoeve van de uitvoering van de beleidsvoornemens zal er jaarlijks een werkplanning worden vastgesteld.

Hierdoor wordt het mogelijk om de mate van voortgang van de beleidsvoornemens te volgen.

Jaarlijks zal ook een voortgangsrapportage worden opgesteld.

Bij de uitvoering van de beleidsvoornemens zullen de betrokken ouderenorganisaties nauw worden betrokken.

Er zal een beleidscoördinatieoverleg ouderenbeleid worden ingesteld, waarin o.a. de gemeente, de SWBO, de STOA en de OSO zijn vertegenwoordigd.

Welzijn

1. Bekendmaking van voorzieningen/activiteiten

Op allerlei manieren moet informatie en advies worden gegeven over voorzieningen/activiteiten voor ouderen. Actieve voorlichting kan geschieden door middel van de BOOD-schapper pagina in Week-in-Week-uit, de gemeentelijke pagina in hetzelfde periodiek, de website van de gemeente, de voorlichting van de ouderenbonden en vanuit het project Seniorenvoorlichting.

- Financiering vanuit de reguliere middelen
- De gemeente zal stimuleren dat de diverse organisaties optimaal inzetten op een goede voorlichting
- Uitvoering 2005

2. Voorkomen sociaal isolement

Recreatieve en ontmoetingsactiviteiten kunnen er voor zorgen dat ouderen de nodige contacten opdoen.

De gemeente zal stimuleren dat dicht bij huis voldoende sociaal-culturele activiteiten voor ouderen worden georganiseerd. Dit in samenwerking met de STOA.

Met name ook in het gebied van de voormalige gemeente Odoorn zullen activiteiten voor ouderen ontwikkeld moeten worden.

De SWBO, de STOA en de dorpshuizen kunnen hier gezamenlijk invulling aangeven.

- Financieren vanuit de reguliere middelen
- De gemeente zal een stimulerende rol vervullen
- Uitvoering 2005

3. Teruglopende belangstelling MbvO

De gemeente gaat nader onderzoeken of er een andere organisatorische vorm gevonden kan worden voor de organisatie van de activiteiten MbvO, bijvoorbeeld in de vorm van een samenwerkingsverband met de GALM-groepen.

De STOA wordt nauw betrokken bij het onderzoek.

Bij de werving van deelnemers zullen aansprekende technieken moeten worden gebruikt om mensen te motiveren meer te gaan bewegen. Eén van de mogelijkheden is het organiseren van een fitheidstest.

Tevens kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden van het project Breedtesport.

- Financieren vanuit de reguliere middelen; eventueel aanvulling vanuit de middelen breedtesport
- De gemeente zal het initiatief nemen tot het onderzoek naar een mogelijk andere organisatievorm
- Uitvoering 2005

4. Ouderen als vrijwilliger

De gemeente Borger-Odoorn maakt gebruik van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk

In overleg met de STOA en de SWBO zal een plan worden opgesteld om meer vrijwilligers bestuurlijk te betrekken bij de uitvoering van het ouderenwerk.

- Financiering Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk
- De gemeente zal een regierol vervullen bij het opstellen van een plan van aanpak
- Uitvoering 2006

5. Vergrijzing deelnemersbestand ouderengroepen

Het aanbod van activiteiten moet aansluiten bij de vraag. Er zullen activiteiten

moeten worden georganiseerd die nieuwe generaties ouderen aanspreken. Jonge senioren hebben behoefte aan andere activiteiten dan oudere senioren. Er moet een veelvormig aanbod komen op het terrein van sociaal-culturele activiteiten. Ouderen moeten niet als één doelgroep worden gezien. De SWBO zal de STOA moeten ondersteunen bij het ontwikkelen van vernieuwende activiteiten

- Financiering vanuit de reguliere middelen
- De gemeente zal een stimulerende rol gaan vervullen
- Uitvoering 2005

6. Digitale tweedeling

In het nog verder te ontwikkelen educatief beleid van de gemeente Borger-Odoorn zullen ouderen nadrukkelijk als doelgroep worden genoemd. Momenteel worden reeds cursussen op het gebied van informatietechnologie voor ouderen georganiseerd door de bibliotheek, de STOA en de ouderenbonden. Nagegaan zal worden of het huidige aanbod nog kan worden versterkt. De gemeente zal stimuleren dat dorpshuizen de beschikking kunnen krijgen over computers, opdat ouderen dicht bij huis computercursussen kunnen volgen.

- Financiering vanuit reguliere middelen, aangevuld met rijksbijdrage educatie
- De gemeente zal een regierol vervullen ten aanzien van het realiseren van een goed aanbod van computercursussen
- Uitvoering 2006

Wonen

1. Er is een tekort aan geschikte seniorenwoningen in onze gemeente.

In het Integraal Woonplan 2004 is als visie en ambitie van de gemeente Borger-Odoorn opgenomen dat het wegwerken van het huidige tekort aan seniorenwoningen zo snel mogelijk zal worden weggewerkt.

- Financiering vanuit reguliere middelen
- De gemeente zal een regierol vervullen ten aanzien van de uitvoering.
- Uitvoering 2005-2006

2. Er is onvoldoende informatie over de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan voorzieningen woonzorgcentra in de gemeente Borger-Odoorn.

Vanuit de registratiegegevens van het zorgloket zal de gemeente meer inzicht kunnen krijgen omtrent de omvang en de kwaliteit van de behoefte aan voorzieningen op het terrein van wonen

en zorg.

- Financiering vanuit de reguliere middelen
- De gemeente zal een behoefteonderzoek ontwikkelen
- Uitvoering 2006

3. Er is onvoldoende informatie over het wonen met zorg en dienstverlening.

Ouderen zullen actief moeten worden voorgelicht over de verschillende vormen van dienst- en zorgverlening. Woningaanbieders en zorgaanbieders kunnen diensten leveren als : maaltijdvoorziening, klussendienst, alarmering, tuinonderhoud e.d.

Het zorgloket dient een belangrijke rol te spelen bij het verstrekken van de informatie.

- Financiering vanuit budget zorgloket
- De gemeente vervult een coördinerende rol vanuit het zorgloket
- Uitvoering 2006

4 Bij het realiseren van met name koopwoningen wordt nog steeds onvoldoende rekening gehouden met de levensloopbestendigheid van de woningen.

De gemeente moet bevorderen dat bij de ontwikkeling van nieuwbouw- en renovatieprojecten, vooral voor ouderen, van meet af aan rekening wordt gehouden met levensloopbestendigheid.

De gemeente en de woningcorporaties kunnen prestatieafspraken maken om woningen levensloopbestendig te maken. Bij projectbouw stelt de gemeente als eis dat levensloopbestendig wordt gebouwd.

De gemeente verstrekt bij nieuwbouwplannen van particulieren actieve voorlichting over het realiseren van een levensloopbestendige woning

- Financiering vanuit bestaande middelen
- De gemeente en de woningcorporaties maken prestatieafspraken om woningen levensloopbestendig te maken. Beide partijen plegen actieve voorlichting op dit terrein.
- Uitvoering doorlopend, continu proces

5. Bij de bouw van woonzorgcomplexen wordt nog onvoldoende gebruik gemaakt van moderne technologische alarmeringssystemen (Domotica).

De ontwikkelingen op dit terrein gaan in hoog tempo verder. Door allerlei apparatuur aan de PC te koppelen en communicatie met de PC ook buitenhuis mogelijk te maken kan het leven ook voor ouderen een stuk gemakkelijker worden. Bij de bouw van woonzorgcomplexen wordt momenteel Domotica geïnstalleerd.

- Financiering vanuit bestaande middelen

- De gemeente vervult een stimulerende rol om wozoco 's toe te rusten met voorzieningen Domotica
- Uitvoering 2006

6. Er zijn nog steeds financiële belemmeringen aanwezig (met name bij mensen met een laag inkomen) bij het geschikt maken van woningen tot seniorenwoningen.

In het Integraal Woonplan 2004 is opgenomen dat de gemeente denkt aan deelname in een door de provincie Drenthe (in navolging van andere provincies) te ontwikkelen stimuleringsprogramma, waarin de ouderen zelf (via hun organisaties) worden gestimuleerd hun woning (preventief) aan te passen.

- De gemeente denkt aan deelname aan een stimuleringsprogramma
- De gemeente zal een stimulerende rol vervullen
- Uitvoering op termijn

7. Bij het ontwikkelen van projecten ouderenhuisvesting wordt soms nog onvoldoende rekening gehouden met de noodzaak een goede woonomgeving te creëren voor ouderen

De gemeente dient in bestemmingsplannen en bij de inrichting van het openbaar gebied rekening te houden met de behoefte van ouderen aan een sociaal veilig, verkeersveilig, goed bereikbaar woonmilieu met voldoende voorzieningen, zoals winkels, bushaltes, postkantoor e.d.

De gemeente moet de bestemmingsplan-bepalingen dusdanig formuleren dat goede adequate ouderenhuisvesting mogelijk is.

- Financiering vanuit bestaande middelen
- De gemeente draagt zorg voor het creëren van een goede woonomgeving voor ouderen
- Uitvoering doorlopend proces

8. Het is wenselijk en verstandig wvg-gelden in te zetten voor het levensloopbestendig maken van complexen nieuwbouwwoningen voor senioren.

Het aanbrenge van deze gemeenschappelijke voorzieningen bij de realisering van deze woningen is kostenbesparend in relatie tot het achteraf aanbrenge van voorzieningen op individuele indicatie.

- Financiering vanuit wvg-budget
- Directe verantwoordelijkheid gemeente
- Uitvoering doorlopend proces

Zorg

1. Onvoldoende bekendheid over de diverse voorzieningen.

Het zorgloket kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verstrekken van goede voorlichting over het aanbod van voorzieningen die van belang zijn voor ouderen. Het zorgloket gaat een makelaarsfunctie vervullen tussen vraag en aanbod.

- Financiering budget zorgloket
- Regierol gemeente ten aanzien van het zorgloket
- Uitvoering 2006

2. Uitwisselbaarheid van gelden voor voorzieningen

De gemeente zal in VDG (Vereniging van Drentse Gemeenten)-verband het Zorgkantoor moeten benaderen om er voor te zorgen dat gelden voor zorgvoorzieningen kunnen worden ingezet voor de uitvoering van welzijnsactiviteiten. Laatstgenoemde activiteiten vervullen een belangrijke functie op het gebied van preventie.

- Financiering vanuit Zorgkantoor
- De gemeente zal in VDG-verband actie ondernemen
- Uitvoering 2006

3. Ondersteuning mantelzorgers.

De gemeente dient in samenspel met betrokken instanties te voorzien in passende ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

De gemeente zal zorg dragen voor de totstandkoming van een goede infrastructuur voor de mantelzorgers. Er wordt daarbij samengewerkt met de gemeenten Emmen en Coevorden en Icare.

Het Steunpunt Mantelzorg participeert reeds in het zorgloket.

- Financiering vanuit bestaande middelen, aangevuld met middelen uit het budget
- Gemeente vervult een regierol in samenwerking met de gemeenten Emmen en Coevorden en Icare
- Uitvoering 2006

4. Steun aanvragen en aanwenden gelden persoonsgebonden budget

Het zorgloket heeft de mogelijkheid burgers te ondersteunen bij het aanvragen van gelden persoonsgebonden budget.

De gemeente zal bij de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning aandacht schenken aan de rol die het Zorgloket kan spelen bij ondersteuning van de besteding van de gelden persoonsgebonden budget.

- Financiering vanuit budget zorgloket
- Samenwerking gemeente-Zorgkantoor
- Uitvoering 2006

5. Wachtlijsten zorgvoorzieningen

Vanuit het Ministerie van VWS is het Plan van Aanpak wachtlijsten in de verpleging en de verzorging opgesteld om de wachtlijsten terug te dringen.

De ondertekenaars van het convenant Regiovisie moeten op regionaal niveau op initiatief van het Zorgkantoor uitvoering geven aan de aanpak van de wachtlijstproblematiek.

De drie gemeenten in Zuidoost Drenthe zullen er voor moeten zorg dragen dat voldaan wordt aan de hulpvraag van hun inwoners.

- Financiering AWBZ
- De gemeente zal in samenwerking met de gemeenten Emmen en Coevorden een Plan van Aanpak moeten opstellen ten aanzien van de wachtlijstproblematiek
- Uitvoering 2006

6. Het zorgaanbod zal zich moeten aanpassen aan de nieuwe zorgvraag van ouderen.

Op basis van trends in vraag een gebruik zal invulling moeten worden gegeven aan zorg-op-maat, dwz afstemming van het zorgaanbod vanuit het perspectief van de zorgvrager.

Het zorgaanbod zal zich voortdurend moeten vernieuwen. Er kan geleerd worden van vernieuwende projecten, bijvoorbeeld Trynwalden in Friesland en De Steunsteer in het Groningse Bellingwedde.

- Financiering AWBZ
- Stimulerende rol van de gemeente ten aanzien van de zorgaanbieders
- Uitvoering 2006

7. Dubbele vergrijzing/sociaal isolement

Het project Seniorenvoorlichting waarbij 75-plussers thuis worden bezocht kan ouderen wijzen op mogelijkheden om sociaal actief te blijven.

Welzijnsactiviteiten kunnen een positieve bijdrage leveren aan het voorkomen van vereenzaming.

Ontmoetingsactiviteiten, zoals bijvoorbeeld soezen, stellen ouderen in staat sociale contacten op te doen.

- Financiering vanuit bestaande middel.
- Samenwerking gemeente, STOA en SWBO
- Uitvoering 2005

Inkomen

1. Van gemeentewege zal extra aandacht moeten worden besteed aan een goede voorlichting over de verschillende financiële regelingen.

Van gemeentewege zal extra aandacht moeten worden besteed aan een goede voorlichting over de verschillende financiële regelingen.

In het voorjaar van 2002 is een voorlichtingscampagne gehouden om op verschillende manieren informatie te verstrekken over o.a. bijzondere bijstand en het fonds maatschappelijke participatie.

Huis-aan-huis is vier keer een folder verspreid over voorzieningen. Er zijn posters opgehangen in ruimten waar veel inwoners komen en er zijn publicaties geweest in diverse bladen.

Momenteel is een project seniorenvoorlichting van start gegaan, waarbij daartoe opgeleide vrijwilligers inwoners van 75 jaar en ouder informeren over voorzieningen op het terrein van welzijn, wonen en zorg.

Er is wordt samengewerkt met de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ouderen die nadere informatie wensen over financiële regelingen kunnen thuis worden bezocht door medewerkers van de afdeling SZW.

Het project is ook in het voorjaar van 2002 gestart. Op basis van de uitkomsten van een evaluatie is recentelijk een positief besluit genomen over een doorstart van het project.

- Financiering vanuit bestaande middelen
- Directe verantwoordelijkheid gemeente
- Uitvoering 2005

Verkeer

1. Het openbaar vervoer

In het overleg rond de totstandkoming van het aanbestedingstraject openbaar vervoer moet de gemeente aandacht vragen voor een goede verbinding van de kleinere dorpen met de dorpen waar voorzieningen zijn.

De vervoerders moeten meer dan nu het geval is rekening houden met de vraag naar vervoer.

Op minder rendabele lijnen kan kleiner materieel worden ingezet.

- Financiering vanuit bestaande middelen
- Gemeente zal in overlegsituaties rond het aanbestedingstraject openbaar vervoer zorg moeten dragen voor goede verbindingen openbaar vervoer
- Uitvoering 2006

2. Aandacht voetpaden

De gemeente draagt zorg voor goed toegankelijke voetpaden. Het buurtbeheer kan dagelijks worden gebeld door ouderen over zaken als :

- hinderlijke boomtakken die boven een voetpad hangen
- gaten in de weg of losliggende tegels
- beschadigde of niet werkende straatverlichting

Bij de nieuwe inrichting van woonbuurten zal de gemeente aandacht besteden aan het gebruik van de scootmobiel en de rollator op voetpaden (en ook fietspaden). Bij een oversteek van de rijbanen dienen de trottoirbanden verlaagd te zijn/worden.

- Financiering vanuit bestaande middelen
- Directe verantwoordelijkheid gemeente
- Continue uitvoering

Veiligheid

1. Vergroten weerbaarheid ouderen

De gemeente zal in overleg met de SWBO stimuleren dat ouderen weerbaarheidstrainingen kunnen volgen. Hierdoor kan het gevoel van veiligheid worden vergroot.

- Financiering educatiebudget
- Samenwerking gemeente-SWBO
- Uitvoering 2006

2. Gevoelens van onveiligheid als gevolg van een sociaal isolement

Door het bevorderen van contacten en netwerken met andere ouderen en met andere generaties kunnen de gevoelens van onveiligheid (voor een deel) worden bestreden.

Welzijnsactiviteiten bieden ouderen de mogelijkheden van sociale contacten.

- Financiering vanuit bestaande middelen

- Gemeente draagt samen met diverse ouderenorganisaties zorg voor een goed aanbod van welzijnsactiviteiten voor ouderen
- Continue uitvoering

3. Sociale veiligheid woonbuurten

De gemeente heeft een meldpunt sociaal onveilige plaatsen als ondersteuning voor inventarisatie van “enge plekken” binnen de bebouwde kom.

Enige jaren geleden is zowel in de voormalige gemeente Odoorn als in de voormalige gemeente Borger een onderzoek gedaan naar “enge plekken”.

De gemeente kan ouderenorganisaties/buurtverenigingen/huurdersverenigingen/platform WVG benaderen bij het inventariseren van sociaal onveilige plekken in de gemeente.

Op de gemeentelijke pagina van Week-in-Week-uit moet regelmatig bekendheid worden gegeven over het meldpunt sociale onveiligheid.

De gemeente zal er zorg voor dragen dat er voldoende gladheidbestrijding is in de woonbuurten.

Het Meldpunt Sociale Onveiligheid heeft een taak bij het signaleren en mogelijk verhelpen van onvoldoende verlichting.

- Financiering vanuit bestaande middelen
- Gemeente vervult een regierol op het gebied van de sociale veiligheid van woonbuurten
- Uitvoering 2006

4. Ouderenmishandeling

In de gemeente Borger-Odoorn zal een meldpunt ouderenmishandeling worden ingesteld.

Organisatorisch onder te brengen bij de SWBO.

- Financiering vanuit bestaande middelen
- Samenwerking gemeente-SWBO
- Uitvoering 2006